

Kvinnor dricker mer än tidigare och lider mer än män av andras drickande

23.6.2010 - Finland

Den ökade alkoholkonsumtionen bland kvinnor är den viktigaste enskilda förändringen i den finländska alkoholkulturen under de senaste 40 åren: Alkoholkonsumtionen har nästan sexdubblats bland kvinnorna och mer än fördubblats bland männen. Institutet för hälsa och välfärd (THL) har gett ut en bok om den finländska alkoholkonsumtionen (Suomi juo) och enligt den har kvinnornas andel av alkoholkonsumtionen ökat från 12 till 26 procent på fyra decennier.

Det har skett en genomgripande förändring i alkoholkonsumtionen bland kvinnor under de senaste 40 åren. Andelen nyktra har rasat från cirka 40 procent till 10 procent; den andel som dricker alkohol varje vecka har ökat från mindre än en tiondel till en tredjedel. Störst har ökningen varit när det gäller intag av stora mängder alkohol (8 portioner eller mer) – antalet tillfällen har i genomsnitt ökat från 0,4 till 6 per år. Den genomsnittliga alkoholmängden som intas per gång har ökat med 60 procent, dvs. från drygt två till nästan fyra portioner.

Förändringen i kvinnornas alkoholvanor har medfört förändringar i alkoholkulturen också i ett bredare perspektiv. För det första har det faktum att kvinnors drickande godkänns skapat förutsättningar för att det så att säga har blivit ”hemvant” att dricka alkohol. År 1968 uppgick antalet tillfällen då alkohol konsumerades i hemmiljö till 1,3 miljoner per vecka i Finland, medan motsvarande siffra nu är 3,3 miljoner per vecka. Mer än tre av fyra tillfällen då alkohol konsumeras äger i dag rum i hemmiljö och nästan tre av fyra liter alkohol dricks i hemmiljö. För det andra är det inte längre bara män som dricker i sällskap, utan män och kvinnor dricker även tillsammans – i hemmen dricker framför allt par tillsammans. Förutom bland kvinnorna har det också bland unga vuxna och äldre män blivit vanligare att dricka stora mängder alkohol vid ett och samma tillfälle.

Drickandet i hemmen innebär också att barnen ser de vuxna använda alkohol. I allmänhet dricks ganska små mängder när barnen är närvarande, men i nästan en tiondel av fallen är den vuxna påtagligt berusad.

CAN och Hvitfeldt T, Gripe I (2009)

Sedan 2004 undersöks alkoholvanorna även bland elever som går i andra året på gymnasiet. Vid det första undersökningstillfället drack flickorna 57 procent av vad pojkarna gjorde. **I 2009 års undersökning var flickornas konsumtion omkring två tredjedelar av pojkarnas.**

Speciellt kvinnor lider av andras drickande

Kvinnorna är i huvudrollen också när man talar om olägenheterna till följd av andras alkoholkonsumtion. Nästan hälften av alla kvinnor och en fjärdedel av männen säger att de under det senaste året har varit rädda för berusade personer som rört sig utomhus. Bland personer i åldern 15–29 år, som rör sig utomhus mer än övriga åldersgrupper och även sent på kvällen, är denna andel betydligt större: bland kvinnor drygt två tredjedelar och bland män en tredjedel. Också i privatlivet är det kvinnorna som lider mest av att andra

dricker alkohol. Tolv procent av kvinnorna och fyra procent av männen uppger att deras liv har påverkats allvarligt av drickandet hos en anhörig eller närstående. Till antalet innebär det cirka 200 000 kvinnor i åldern 15–69 år.

Boken baserar sig på dryckesvaneundersökningen, som sedan år 1968 genomförts vart åttonde år, och avslöjar förutom förändringar också bestående drag i dryckesvanorna. Finländarnas användning av alkohol sker fortfarande i allmänhet långt från vardagen, sent på kvällen, under veckoslut och helger, och berusningen innehar alljämt en central plats i den finländska dryckeskulturen.

Källa:

Pia Mäkelä, Heli Mustonen ja Christoffer Tigerstedt (toim.). Suomi juo. Suomalaisten alkoholinkäyttö ja sen muutokset 1968–2008. Terveys ja hyvinvoinnin laitos (THL). Helsinki 2010.

Nätpublikationen [finns här](#). Journalister kan beställa publikationen på adressen: [eija.oinio\(at\)thl.fi](mailto:eija.oinio@thl.fi), andra beställningar: www.thl.fi/kirjakauppa.

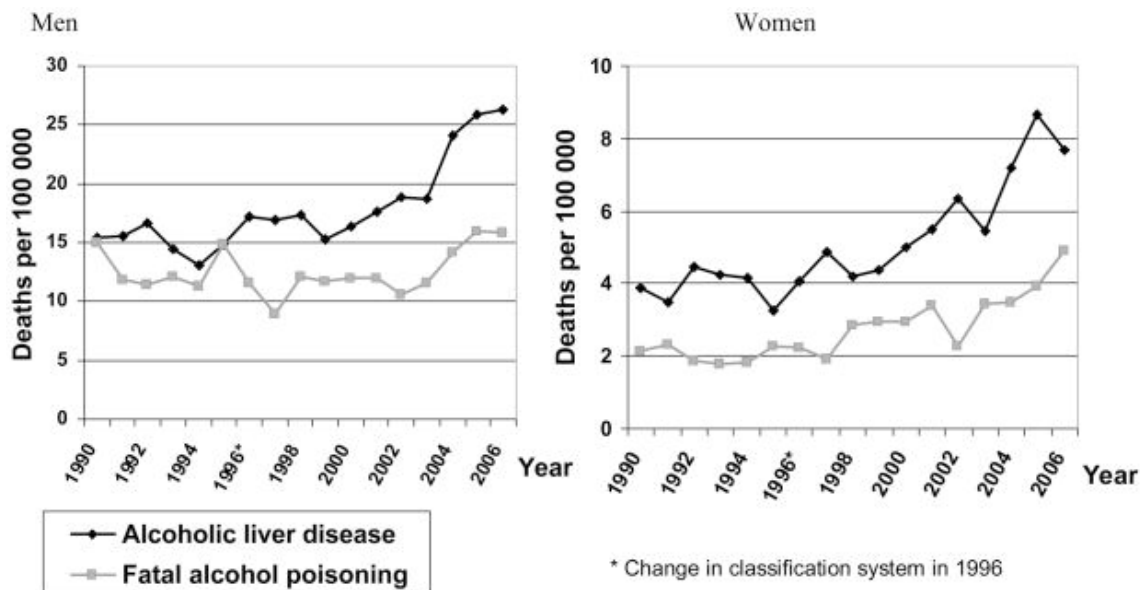
I Finland (Droglänken)

Fram till slutet av 1960-talet var det nästan bara män som konsumerade alkohol i Finland. Cirka 40 procent av alla kvinnor mellan 15 och 69 år uppgav år 1968 att de var helnyktra. Småningom har en allt större del av kvinnorna börjat använda alkohol och numera har cirka 90 procent av kvinnorna konsumerat alkoholhaltiga drycker under de senaste 12 månaderna. Andelen är nästan den samma som för män. ***Kvinnornas andel av den totala alkoholkonsumtionen har även ökat: år 1968 låg den på drygt 10 procent medan kvinnorna i dag dricker drygt en fjärdedel av all alkohol.***

Sammanfattning

- Den totala konsumtionen uttryckt i 100-procentig alkohol var år 2008 cirka 10,45 liter per invånare.
- En tiondel dricker nästan hälften av all konsumerad alkohol.
- Kvinnornas andel av den totala alkoholkonsumtionen har ökat.
- Cirka en femtedel av de män som använder alkohol och cirka tio procent av kvinnorna kommer upp till riskgränsen eller överskrider den under en vecka.
- Alkoholbruket uppvisar en kraftig förskjutning mot veckosluten.
- Kraftig berusning har förblivit ett centralt drag i våra alkoholvanor.

Esa Österberg
specialforskare, THL
Pia Mäkelä
specialforskare, THL

Finland: Äldre kvinnor dricker allt mer alkohol

Enligt en artikel i tidningen [Yhteiskuntapolitiikka](#) har alkoholrelaterade problem blivit allt vanligare hos kvinnor i 60-69 års ålder.

11/01/2010 Mikaela Lindeman [Tips en venn](#) [Utskriftsvennlig versjon](#)

Mellan år 1998 och år 2007 tvådubblades nästan antalet kvinnor 60 år och äldre som avled av alkoholrelaterade sjukdomar eller alkoholförgiftning. (+94 %). För män över 60 år var ökningen 43 %. Antalet äldre som dog av alkoholrelaterade olyckor och våld ökade med sammanlagt 23 %.

Artikeln i Yhteiskuntapolitiikka är skriven av **Salme Ahlström** och **Pia Mäkelä** vid THL, det finländska institutet för hälsa och välfärd.

—

Kvinnor dricker mer

Det mest uppsseendeväckande är att unga kvinnor ökat sitt drickande markant de senaste åren. En undersökning som gjordes 2003 av Hans Bergman och Håkan Källmén vid Karolinska Institutet tyder på att kvinnorna närmar sig männens alkoholvanor. Nittio procent av kvinnorna dricker alkohol och kvinnorna i ålders-gruppen 28–38 år ändrade sina alkoholvanor mest. Jämfört med 1997 drack de fyra år senare både oftare och mer vid varje tillfälle. Ökningen var 41 procent. Kvinnorna i den här åldersgruppen uppgav också fler alkoholrelaterade problem.

Som en jämförelse visar undersökningen att kvinnor i åldern 50–60 år dricker mycket lite alkohol, vilket Agneta Öjehagen också funnit i en av sina studier. Alkoholvanorna ökar dock inom alla åldersgrupper. Agneta Öjehagen anser att undersökningens resultat är oroande också därför att kvinnor i åldersgruppen 28–38 år ofta skaffar barn.

– Gravida kvinnor bör helt avstå från alkohol, säger hon.

Det är välkänt att kvinnor tål alkohol sämre än män, bla beroende på lägre kroppsvikt. En man kan tex dricka 14 glas vin i veckan, knappt tre flaskor, utan risk för ohälsa, kvinnor nio glas.

Hälsofara bedöms dock inte bara utifrån hur stor alkoholkonsumtionen är per vecka. Det har även betydelse på vilket sätt man dricker, enligt Agneta Öjehagen. Konsumtionen bör inte överstiga två glas per dag för en man och ett glas för en kvinna. Fem glas vin vid varje konsumtionstillfälle och fyra för en kvinna anges numera som riskkonsumtion. Det innebär en risk för beroende-utveckling, en större påfrestning på hjärnan men också risk för att råka ut för olyckor.

– Kvinnors ökande drickande har ännu inte resulterat i fler alkoholskador, men vi kan förvänta oss att de kommer. Alkoholberoende kan ge en rad medicinska skador som tex skador i hjärtats kranskärl och cancer i munhåla, strupe och mage. Det är väl känt att redan hög alkoholkonsumtion, sk riskkonsumtion, medför negativa konsekvenser för hälsan såväl somatiskt som psykiskt.

Inför Internationella Kvinnodagen: Kvinnors och mäns drogvanor – hur ser det ut?

2011-03-07 16:30

I CANs årliga rapporter belyser vi trender för alkohol och andra droger och inför Internationella Kvinnodagen tittar vi närmare på könsskillnader när det gäller olika preparat. Generellt sett använder kvinnor alkohol och andra droger i lägre utsträckning än män, undantaget tobaksrökning. Könsskillnaderna är små bland pojkar och flickor i grundskolan men pojkarnas konsumtion ökar mellan grundskolan och gymnasiet, då de könsskillnader vi ser i den vuxna befolkningen befästs.

Alkohol

Kvinnor dricker ungefär hälften så mycket som männen (SoRAD). Männen har under 2000-talet haft en nästan fyra gånger så hög alkoholrelaterad dödlighet som kvinnor (1676 män och 456 kvinnor, 2008). Samtidigt har skillnaderna mellan män och kvinnor minskat, som en följd av att kvinnornas konsumtionsnivå ökat. Bland unga är skillnaderna mellan könen mindre. De senaste åren har det varit små könsskillnader mellan konsumtionsnivåerna i grundskolan, men de börjar synas på gymnasiet. Exempelvis visar 2010 års skolundersökning att flickornas konsumtion utgör ca 80 procent av pojkarnas i årskurs nio och har sjunkit till 65 procent i år 2 på gymnasiet.

När det gäller skador av alkoholkonsumtion har vi sett till flera indikatorer en negativ utveckling bland kvinnorna. **Andelen kvinnor som omhändertagits för fylleri har stigit från sju procent 1990 till 13 procent år 2009 och andelen kvinnor misstänkta för trafiknykterhetsbrott har ökat från åtta procent 1990 till elva procent 2009. När det gäller alkoholrelaterad slutenvård har andelen kvinnor stigit från 20 procent 1990 till 26 procent 2009, vilket innebär att under 2000-talet har var fjärde patient som vårdats för alkoholrelaterad slutenvård varit en kvinna.**

Narkotika och dopning

Dubbelt så många män som kvinnor har någon gång testat narkotika. Skillnaderna mellan män och kvinnor är ännu tydligare om man tittar på regelbunden användning, till exempel bland personer med så kallat tungt missbruk är endast en fjärdedel kvinnor. Det är ovanligt att män använder hormondopningsmedel som anabola steroider och det är ännu ovanligare bland kvinnor. Av de som misstänks för brott mot dopningslagen (knappt 1000 personer 2009) är endast två procent kvinnor.

Tobak

Kvinnor står fortfarande för den största andelen rökare i alla åldersgrupper. Under 2000-talet har lungcancerdödligheten för kvinnor fortsatt att öka och för män fortsatt att sakta minska (2005). Ser man till den totala tobakskonsumtionen, dvs även snusning, så är skillnaderna mellan pojkar och flickor i grundskolans år 9 och år 2 på gymnasiet mycket små. När det gäller hela befolkningen har andelen dagliga tobakskonsumenter varit större bland männen ända sedan undersökningen startade år 2004 (FHI). Vill du veta mer? Ladda ner CANs rapporter och faktablad om olika preparat på www.can.se

Visste du att var femte man och var tionde kvinna i arbetsför ålder är storkonsument av alkohol?

Alkohol hör till världens mest använda njutningsmedel. I Finland ligger konsumtionen på europeisk medelnivå, men det centrala problemet är den rikliga engångskonsumtionen och drickandet i berusningssyfte. Till följd av det var alkoholen 2007 den största orsaken till förtida dödsfall bland män och kvinnor i arbetsför ålder.

Trots allt större jämställdhet finns stora skillnader mellan mäns och kvinnors sätt att dricka alkohol.

Könsskillnader i alkoholkonsumtion – världen över

Holmila M, Raitasalo K. Gender differences in drinking: why do they still exist? *Addiction* 2005;100:1763-1769

Två kvinnliga forskare har gått igenom aktuell litteratur för att försöka finna förklaring till varför det i alla hittills undersökta kulturer finns en könsskillnad när det gäller alkoholkonsumtion, kanske till och med en av de få könsskillnader som universellt slår igenom i mänskligt socialt beteende.

Det finns flera teorier om varför skillnaderna finns, men övergripande finns ingen vetenskapligt hållbar eller adekvat förklaring till varför detta förhållande är så konsistent världen över inom alla kulturer även om det finns stora variationer intrakulturellt (Wilsnack & Wilsnack i *Gender and alcohol: Individual and Social Perspectives*, 1997). Tre områden fokuserar förklaringsmodellerna kring: det biologiska, det psykologiska och det historiskt-sociala (se ruta).

Kommentar: DET FINNS ANLEDNING att också erinra om att det inte enbart är volymen alkohol som leder till skador och konsekvenser utan även sättet att dricka. Det är lätt att bortse från dryckesmönstrets betydelse även om detta är en gammal kunskap. Numera är det i vetenskapliga sammanhang tämligen allmänt accepterat att såväl mängden alkohol som sättet att inta den hör till helhetsbilden (Room R, *Drinking patterns as an ideology*. *Addiction* 2005;100:1803-04). Ur detta perspektiv ska även könsrelaterad konsumtion ses.

Vad som nu dock håller på att ske är att kvinnors och mäns alkoholkonsumtion närmar sig varandra, det vill säga kvinnornas alkoholmönster liknar alltmer männens. Detta börjar i unga år, men tycks accentueras i arbetslivet. Anledningen kan bl.a. vara att kvinnors stress i de dubbla rollerna (yrkeskvinna och hemmafru/ensamstående mor etc.) leder till ökad alkoholkonsumtion. Också att kvinnor och män tar alltmer lika del i samhällslivet och då även i dryckeskulturen (drinking companionship). Kvinnor har i alltfler kulturer lämnat hemmet och arbetar tillsammans med män och för att bli accepterade (tror man i alla fall) ska man också acceptera och tillskansa sig mäns alkoholvanor. Det har visat sig att kvinnor som arbetar med kvinnor (eller där männen inte är dominerande) har en lägre alkoholkonsumtion än kvinnor som arbetar i mansdominerande miljöer.

Man kan dock undra varför drinking companionship inte blir det omvända, att män tar till sig kvinnors modestare alkoholkonsumtionsvanor. Det förekommer, men är, enligt förekommande forskningsrapporter, ovanligt.

SAMMANFATTNING AV DEN MÖJLIGA TEORETISKA BAKGRUNDEN TILL KÖNSSKILLNADER I ALKOHOLKONSUMTIONEN

Biologiskt/psykiatriskt

- lipid-vattenbalansen,
- farmakokinetiska olikheter,
- hjärnvolymer kan måhända påverka (alkohols vulnerabilitet),
- berusningsdrickandet vanligare hos män,
- stress-depression klarar män och kvinnor olika.

Psykologiskt

- behov,
- skäl till och
- motivering till drickande är olika för män och kvinnor.

Socialt

- den sociala kontrollen är olika; mäns berusningsdrickande accepteras bättre,
- i många delar av världen är kvinnans roll som kontrollör och moderator för samhällets drickande (dvs. männen) tillbakahållande på den egna konsumtionen.

Den icke statistikförda alkoholkonsumtionen år 2008 uppskattades till 1,9 liter, så den totala alkoholkonsumtionen år 2008 var cirka 10,4 liter per invånare. Den andel av den totala alkoholkonsumtionen som inte upptas i statistiken minskade från cirka en knapp tredjedel till cirka 10 procent från slutet av 1950-talet till början av 1970-talet. År 2008 uppskattades den andel av konsumtionen som inte upptas i statistiken vara en knapp femtedel av den totala alkoholkonsumtionen.

De alkoholdrycker som finländarna föredrar har varierat kraftigt under det senaste halva seklet. År 1959 konsumerades över 70 procent av all statistikförd alkohol i form av starka alkoholdrycker. När mellanölet kom till livsmedelsaffärerna år 1969 steg ölkonsumtionen kraftigt vilket minskade de starka alkoholdryckernas relativa andel. Under de följande åren sjönk mellanölets status dock, framför allt som restaurangdryck.

Vinkonsumtionen har ökat nästan kontinuerligt sedan början av 1960-talet och särskilt snabbt har den gått upp sedan mitten av 1980-talet. År 1985 var vinernas andel av den totala alkoholkonsumtionen 5 procent medan andelen var 16 procent år 2008. Mellanölets comeback daterar sig till en period mellan slutet av 1980-talet och början av 1990-talet. År 2008 dracks nästan hälften av all alkohol i Finland i form av öl och drygt en fjärdedel i form av starksprit.

Händelserna år 2004, då man slopade importkvoterna för resenärer, sänkte alkoholskatterna och Estland gick med i EU, bidrog till att alkoholkonsumtionen ökade med 10 procent. Den icke statistikförda alkoholkonsumtionen ökade med cirka en fjärdedel när den införsel som resenärerna står för ökade med nästan 70 procent. Det var framför allt den inhemska försäljningen av starka alkoholdrycker och importen

som blev större. På distributionssidan ökade Alkos andel av den statistikförda sålda alkoholen till 44 procent medan restaurangförsäljningen minskade till 17 procent. År 2008 uppgick både Alkos och dagligvarubutikernas andel av den statistikförda alkoholkonsumtionen till 43 procent och restaurangernas andel till 15 procent.

Koncentrerad konsumtion

Den finländska alkoholkonsumtionen är mycket ojämnt fördelad. En liten del dricker inte alls, en stor del dricker lite, de flesta dricker måttligt och en liten grupp väldigt mycket. Under de senaste tre decennierna har fördelningen av alkoholkonsumtion endast i någon mån jämnat ut sig. Den tiondel av männen som dricker mest konsumerar cirka 45 procent av all alkohol som män konsumerar. För kvinnornas del är motsvarande andel cirka 50 procent. En tiondel av befolkningen dricker alltså nästan hälften av all konsumerad alkohol.

Fram till slutet av 1960-talet var det nästan bara män som konsumerade alkohol i Finland. Cirka 40 procent av alla kvinnor mellan 15 och 69 år uppgav år 1968 att de var helnyktra. Småningom har en allt större del av kvinnorna börjat använda alkohol och numera har cirka 90 procent av kvinnorna konsumerat alkoholhaltiga drycker under de senaste 12 månaderna. Andelen är nästan den samma som för män. Kvinnornas andel av den totala alkoholkonsumtionen har även ökat: år 1968 låg den på drygt 10 procent medan kvinnorna i dag dricker drygt en fjärdedel av all alkohol.

När det gäller utvecklingen av de ungas sätt att dricka kan man urskilja flera skeden. Vanorna ändrades enormt i slutet av 1960-talet och början av 1970-talet då alkoholbruket breddade ut sig till ungdomskulturen. Attityderna mot drickande skärptes i slutet av 1970-talet, men efter mitten av 1980-talet inleddes en cirka 15 år lång ny våg av ökat drickande bland ungdomar. Under den perioden blev alkoholkonsumtion - oberoende av sättet att mäta - allmännare, framför allt bland flickor. Under 2000-talet har nykterheten bland unga ökat kraftigt och både frekvensen av drickande och berusningsdrickandet bland 14 och 16-åringa har börjat minska. Bland 18-åringa finns det bara gryende tecken på minskat alkoholbruk.

Flickors och pojkers drickande skiljer sig inte särskilt mycket från varandra i 14–16-årsåldern. Däremot dricker unga kvinnor betydligt mer sällan och blir inte heller lika ofta berusade som unga män.

Dryckesvanor

Nivån på den totala alkoholkonsumtionen kan ändras till och med mycket snabbt till exempel i samband med nya skattelösningar, men huvuddragen i dryckesvanorna ändras långsamt. Särdragen i den finländska dryckeskulturen är bland annat att det fortfarande är sällsynt att dricka vin till lunchen eller till det vardagliga kvällsmålet. Det är även fortfarande sällsynt i Finland att dricka alkohol nästan dagligen. Att dricka mer än en gång i veckan är dock mycket allmännare än för en generation sedan. Ökningen i frekvensen av drickande har varit störst bland de äldre, 50–70-åringa, män och kvinnor. I den finländska kulturen hörde alkoholen länge endast till specialevenemang och sedermera har alkohol snarare använts på fester än som en vardaglig konsumtionsprodukt. Ett bevis på detta är att största delen av alkoholkonsumtionen koncentreras till veckosluten. Den främsta orsaken till alkoholbruk i Finland lär vara dess positiva effekt på samvaron, och berusningen har en etablerad ställning i det finländska sociala umgänget.

Dessa särdrag i den finländska alkoholkulturen har förblivit oförändrade i flera decennier. Dessa är dock inte typiska enbart för Finland, utan liknande drag kan hittas även i många andra länders dryckeskultur särskilt i norra eller östra Europa. Det har dock skett många förändringar i den finländska dryckeskulturen. En av de största förändringarna lär vara att alkoholbruket blev allmännare bland kvinnor samt pojkar och flickor från början av 1960-talet. Samtidigt har rikligt drickande och berusningsdrickande spridit sig också bland dessa grupper. Under den senaste tiden har man fäst uppmärksamhet också vid alkoholbruket bland människor i pensionsåldern. En annan betydande förändring är att alkoholbruket har särskilt sedan slutet av 1980-talet blivit allmännare på offentliga platser och på olika sport- och kulturevenemang samt på sommarfestivaler och uteserveringar. Att dricka vin till maten håller på att bli lite vanligare, men är fortfarande ganska sällsynt. Det har till och med blivit ovanligare med våta luncher.

Att dricka för att bli berusad är fortfarande allmänt och acceptabelt i finländsk dryckeskultur. År 1968 hade cirka 14 procent av männen druckit alkohol "på allvar" åtminstone en gång i månaden. År 1984 hade motsvarande andel stigit till 26 procent och har efter det i stort sett varit oförändrad. Däremot är det mycket ovanligare för kvinnor än för män att dricka sig berusade, men relativt sätt har tillväxthastigheten varit ännu snabbare. År 1968 angav endast 1 procent av kvinnorna att de varit berusade åtminstone en gång i

månaden. Denna andel ökade till 8 procent fram till år 1992 och har efter det hållit sig på ungefär samma nivå.

Epidemiologiska undersökningar visar att från en viss konsumtionsnivå börjar sannolikheten för hälsomässiga och sociala skador öka kraftigt. Den riskgräns som man på basis av epidemiologiska undersökningar definierat är för kvinnor 16 och för män 24 portioner alkohol per vecka. Den övre riskgränsen för engångskonsumtion är 5 portioner för kvinnor och 7 för män. Enligt en grov uppskattning når ungefär en femtedel av de män som använder alkohol och en tiondel av kvinnorna upp till riskgränsen eller överskrider den under en vecka.

Förändringar i dryckesvanorna har ett starkt samband med allmänna samhällseliga och kulturella förändringsprocesser. Bakom den stigande alkoholkonsumtionen i Finland de senaste decennierna ligger en ökad tillgång till alkoholdrycker, bättre ekonomiska möjligheter att köpa alkohol samt ett allmänt ekonomiskt uppsving. Uppgången i alkoholkonsumtionen kan ändå inte förklaras så enkelt. Trots ekonomisk tillväxt har trenden på lång sikt nämligen de senaste decennierna varit sjunkande i väldigt många länder. Särskilt mycket har alkoholkonsumtionen minskat i de vinproducerande länderna i Sydeuropa.

På fyra decennier har Finland klivit upp till europisk medelnivå från att ha varit ett land med låg alkoholkonsumtion. Enligt statistik från Världshälsoorganisationen (WHO) konsumeras det i Finland något mer alkohol än i WHO:s område i Europa i genomsnitt; vi konsumerar nästan lika mycket alkohol som i Tyskland, mindre än i Irland, Tjeckien och Portugal, men mer än i Belgien, Spanien och Italien. Även i Australien, Kanada, Nya Zeeland och Förenta staterna samt på Island, i Sverige och Norge dricker man mindre alkohol än i Finland.

Före år 1969 var alkoholkonsumtionen i Finland koncentrerad till städerna. Urbaniseringen förklarar delvis att alkoholkonsumtionen har gått upp. Att alkoholdrycker blir allt populärare avspeglar det stora symboliska värde som produkterna och alkoholbruket har. Alkoholdryckernas och alkoholbrukets betydelse har ändå förändrats jämfört med den tid då man drack mycket mer sällan och det mest var män som drack alkohol. Det moraliska patoset har minskat i takt med att man dricker alkohol vid allt fler tillfällen. Den fördömande inställningen till drickande har ersatts med allt mer accepterande attityder. Inte heller restaurangen är på samma sätt en manlig fristad som för två eller tre decennier sedan.

Trots att alkoholbruket har brett ut sig till allt fler situationer med social interaktion och därmed förändrat vårt förhållande till alkoholhaltiga drycker består de kulturbetingade vanorna trots allt av flera skikt och har inte förändrats i samma takt. Den gamla kärnan i det finländska sättet att konsumera alkohol, att man dricker för att bli berusad, är seglivad och principerna anammats redan när ungdomar första gångerna prövar på alkohol. Att dricka sig kraftigt berusad har förblivit ett centralt drag i finländarnas sätt att dricka. Hur seglivade dryckesvanorna är ser man också på att det fortfarande är mycket ovanligt att använda alkohol som måltidsdryck.

Sammanfattning

- Den totala konsumtionen uttryckt i 100-procentig alkohol var år 2008 cirka 10,45 liter per invånare.
- En tiondel dricker nästan hälften av all konsumerad alkohol.
- Kvinnornas andel av den totala alkoholkonsumtionen har ökat.
- Cirka en femtedel av de män som använder alkohol och cirka tio procent av kvinnorna kommer upp till riskgränsen eller överskrider den under en vecka.
- Alkoholbruket uppvisar en kraftig förskjutning mot veckosluten.
- Kraftig berusning har förblivit ett centralt drag i våra alkoholvanor.

Esa Österberg

specialforskare, THL

Pia Mäkelä

specialforskare, THL

Effects of chronic alcohol consumption and withdrawal on the response of the male and female hypothalamic-pituitary-adrenal axis to acute immune stress.

Silva SM, Madeira MD.

Abstract

The hypothalamic-pituitary-adrenal (HPA) axis plays a central role in the response to stress, and its activity is sexually dimorphic and modulated by sex steroids. Recent work indicates that HPA axis functioning is disturbed by chronic alcohol consumption and subsequent withdrawal in rats of both sexes, but particularly in females. To examine the influence of sex steroid hormones in HPA axis response to acute stress after ingestion of a 20% ethanol solution over 6 months and subsequent withdrawal (2 months), intact males, and estradiol- and oil-injected ovariectomized females received a single intraperitoneal injection of lipopolysaccharide (LPS). Six hours after LPS administration, corticosterone concentrations were increased in all male groups; however, in ethanol-treated rats they remained below those of control and withdrawn rats. mRNA levels of corticotrophin-releasing hormone (CRH) increased, and were identical in all groups after LPS stimulation, whereas those of vasopressin, although increased, remained below control levels. LPS stimulation elevated corticosterone concentrations in all oil-injected female groups, but did not alter those of estradiol-injected females. In oil- and estradiol-injected ethanol-treated females, CRH mRNA levels did not change in response to LPS stimulation, whereas those of vasopressin increased, but stayed below control levels. In withdrawn oil- and estradiol-injected females, CRH and vasopressin gene expression increased, but did not reach control levels. These data show that prolonged alcohol consumption produces long-lasting, possibly irreversible, changes in the neuroendocrine system that regulates the production of corticosteroids, and that these consequences are more profound in females, particularly when estrogen

levels are low.

Comments on "gender, ethnic, age, and relationship differences in non-traditional college student alcohol consumption: a tri-ethnic study".

Stolberg VB.

Source

a Essex County College , Newark , New Jersey.

Abstract

The purpose of these comments is to serve as a reaction to an article by Stephanie Babb, Cynthia Stewart, and Christine Bachman of the University of Houston-Downtown. The article is ambitiously titled "Gender, Ethnic, Age, and Relationship Differences in Non-Traditional College Students' Alcohol Consumption: A Tri-Ethnic Study" and is published in this issue of the Journal of Ethnicity in Substance Abuse. These comments are not intended to be a definitive response to all of the possible points raised by the authors of the article; rather they are reflective of the personal views of an addiction professional who has been active in the field for several years, particularly involved with efforts directed at substance use by non-traditional college students, and who has published previously on related topics. It is only possible to react to a few specific issues raised by the article; another commentator or a peer reviewer would probably address a myriad other areas. Indeed, several other topics of concern could have been addressed, but I felt it prudent and hopefully more productive to keep my comments more narrowly focused on some of the matters that seemed more pressing.

PMID: 22381122 [PubMed - in process]

J Ethn Subst Abuse. 2012 Jan;11(1):22-47.

Gender, ethnic, age, and relationship differences in non-traditional college student alcohol consumption: a tri-ethnic study.

Babb S, Stewart C, Bachman C.

Source

a The University of Houston-Downtown , Houston , Texas.

Abstract

Group differences in four aspects of alcohol consumption behaviors were examined in non-traditional college students (N = 1092; 828 women and 264 men) attending a large, non-residential, urban university. Findings demonstrated several differences between traditional and non-traditional students' drinking behaviors. Specifically, non-traditional students are more likely to abstain; Caucasians are more apt to drink in isolation and experience negative social consequences of drinking; Hispanic and African American women control their alcohol consumption better; and African American men are more likely to experience antisocial consequences due to drinking. These findings have implications for education and prevention efforts targeting non-traditional college students.

Int Arch Occup Environ Health. 2012 Mar 1. [Epub ahead of print]

Suboptimal health as a predictor of non-permanent employment in middle age: a 12-year follow-up study of the Northern Swedish Cohort.

Virtanen P, Janlert U, Hammarström A.

Source

School of Health Sciences, University of Tampere, 33014, University of Tampere, Finland, pekka.j.virtanen@uta.fi.

Abstract

PURPOSE:

Earlier research on health-related selection in the labour market has concentrated on selection of those with poor health into unemployment. The purpose of the present study was to investigate if suboptimal health also predicts non-permanent employment.

METHODS:

A population cohort of 517 men and 477 women was surveyed at age 30 and at age 43 about their health and yearly employment. Non-permanent employment during the follow-up was assessed for its occurrence with Cox regression and for the amount (accumulation in months) with generalised linear models.

RESULTS:

Suboptimal self-rated health, sense functioning and sleep quality in women and suboptimal mood in men predicted high accumulation of non-permanent employment. By contrast, in men, suboptimal self-rated health

and sense functioning predicted low accumulation. The gender differences were statistically significant. Smoking predicted high occurrence and accumulation of non-permanent employment equally in men and women, whereas no associations were seen with overweight and alcohol consumption.

CONCLUSIONS:

Selection into non-permanent employment was shown for several indicators of suboptimal health. A gendered pattern was found, with more health selection among women. The findings of this pioneering study should be tested with further research.